

1. UVOD

*„Gde god postoji neizvesnost
postoji i mogućnosti da se ona smanji!“
Kenet Errow*

Ne možemo se zaštititi od rizika. On je tu, sveprisutan, sveobuhvatan i konstantan. Ukoliko bismo ga gledali s jednog višeg nivoa, lako je zaključiti da je sve u životu rizik. Svaki trenutak ili pokret. Nebitno da li je rizik u nama, oko nas ili samo otvorena mogućnost.

Koliko god da ga negiramo, rizik je prihvatljiv ukoliko ga proučimo, osmotrimo i donesemo zaključke s ciljem da se on smanji na najmanju moguću i prihvatljivu meru. Samo predviđenim rizikom možemo manipulirati u toj meri da je moguće smanjiti moguće gubitke koje taj rizik nosi, te dobro proučen rizik i pravovremena reakcija mogu rezultirati izbegavanjem posledica svakog rizika.

Ljudska sposobnost da se nadvladaju rizici ili u najmanju ruku, ublaže posledice mogućih loših posledica je dovela do velikog tehnološkog napretka, ali i napretka čovečanstva u sveobuhvatnom smislu, a veštine koje je ljudski rod savladao s ciljem da savlada i rizik, nekada nisu dovoljne da nadvladaju mogućnost lošeg ishoda, uprkos tome, osobina čoveka je da se uhvati u koštac s rizicima, iako je svestan da su mogućnosti za dobar ishod ponekad sasvim nedovoljne ili male.

Uprkos nemogućnosti da savladamo rizike, rizikujemo svakodnevno, ali svakodnevno i učimo, razvijamo se i pokušavamo pronaći rešenje koje bi svelo rizike na sigurnu meru. Iako često imamo osećaj da je rešenje tu, nadohvat ruke, svesno ulazimo u radnje pune rizika, nadajući se da ćemo shvatiti smisao postojanja svakog rizika, pre nego što se pretvori u čin nepromenljive akcije.

1.1. Predmet i problem istraživanja

Istraživanje u ovom radu je obuhvatilo predlog projekta „Turističko-ekološko Selo čuda”, (u daljem tekstu „TE Selo čuda”), MZ Motike kroz upravljanje rizikom investicionog projekata eko i ruralnog turizma, na način da se analiziraju određeni elementi predloga projekta prilikom uvođenja fleksibilnih modela funkcija upravljanja (planiranje, analiza, realizacija, kontrola, itd.) investicionog procesa. Također, istraživanje je obuhvatilo i uticaje uvođenja fleksibilnih modela funkcija upravljanja investicionog procesa na optimalno donošenje odluke potencijalnih investitora.

Predmet istraživanja ovog diplomskog rada je samostalan predlog projekta koji bi u mnogome doprineo razvoju Republike Srpske i grada Banjaluke u receptivnoj turističkoj ponudi.

Istraživanje razmatra ponašanje uslovno definisanog predloga projekta, kao teorijskog modela, te praktičnu primenu i proveru hipoteze istraživanja na strategijama ruralnog razvoja.

1.2. Cilj istraživanja

Osnovni cilj istraživanja sastoji se u sticanju naučnih saznanja za efikasno i efektivno upravljanje na jednom samostalno predloženom investicionom projektu iz oblasti eko i ruralnog turizma Republike Srpske, uzimajući u obzir sve relevantne interne i eksterne faktore.

Posebni ciljevi istraživanja predstavljaju identifikaciju mogućih problema koji mogu nastati u praksi upravljanja i realizacije investicionog projekta.

1.3. Osnovna hipoteza

*„... hipoteza je tvrdnja čija se istina privremeno prihvata,
te čije je značenje neupitno...“
Albert Einstein*

Osnovna hipoteza ovog rada glasi:

H1: Uspeh ovog investicionog projekta u velikoj meri zavisi od unapred definisanih rizika, koji se mogu javiti tokom njegove realizacije, kao i predloženih mera za njihovo reduciranje. Obzirom da se radi o kapitalnom projektu, njegovu realizaciju bi trebalo poveriti profesionalnom projektnom menadžmentu.

1.4. Naučne metode

Prilikom istraživanja korištena su istraživanja bazirana na primeni poznatih osnovnih postulata i metoda upravljanja rizikom projekta.

Korištene su i metode analize (potražnje, ponude i potreba za novim vidom turističke ponude), kao i primera iz prakse, te analitičke komparacije činjenica i informativne građe vezane za datu materiju, metoda studije slučaja.

Najviše korištena metoda u ovome radu je metoda pod nazivom: verbalni model, kojim je opisno, odnosno tekstualno definisana zamisao – namena projekta, njegovi sastavni elementi i njegov konačan cilj.

1.5. Struktura rada

Rad se sastoji iz šest međusobno povezanih delova – celina, koje trebaju predstaviti krunu mog četvorogodišnjeg školovanja na Panevropskom univerzitetu „Apeiron“ u Banjaluci.

U prvom delu, uvodu, definisani su problem i predmet istraživanja, cilj i njegova osnovna hipoteza, metode i sadržaj pojedinih delova rada.

Drugi deo se odnosi na definisanje pojma rizik i upravljanje rizikom.

U trećem delu su obuhvaćeni pojmovi investiranja u uslovima rizika, upravljanje rizicima projekta, analiza rizika i odlučivanje u uslovima rizika.

Četvrti deo obuhvata proces investiranja i upravljanja procesom investiranja kroz preinvesticionu studiju, definisanje i ocenu investicionog programa.

Peti deo, meni kao autoru ovog diplomskog rada i najdraži sadrži predlog investicionog projekta pod nazivom „Turističko–ekološko Selo čuda” MZ Motike kao novi vid eko i ruralnog turizma Republike Srpske. U ovom delu su obuhvaćene klasične definicije pojmova: turizam, turist, eko turizam kao oblik turističkog proizvoda, itd.; te proces uvođenja predloga prikazanog projekta.

Šesti deo, zaključak, treba da predstavi sintezu svih opisanih rezultata istraživanja do kojih se došlo u ovom radu, a cilj je bio potvrđivanje postavljene hipoteze.